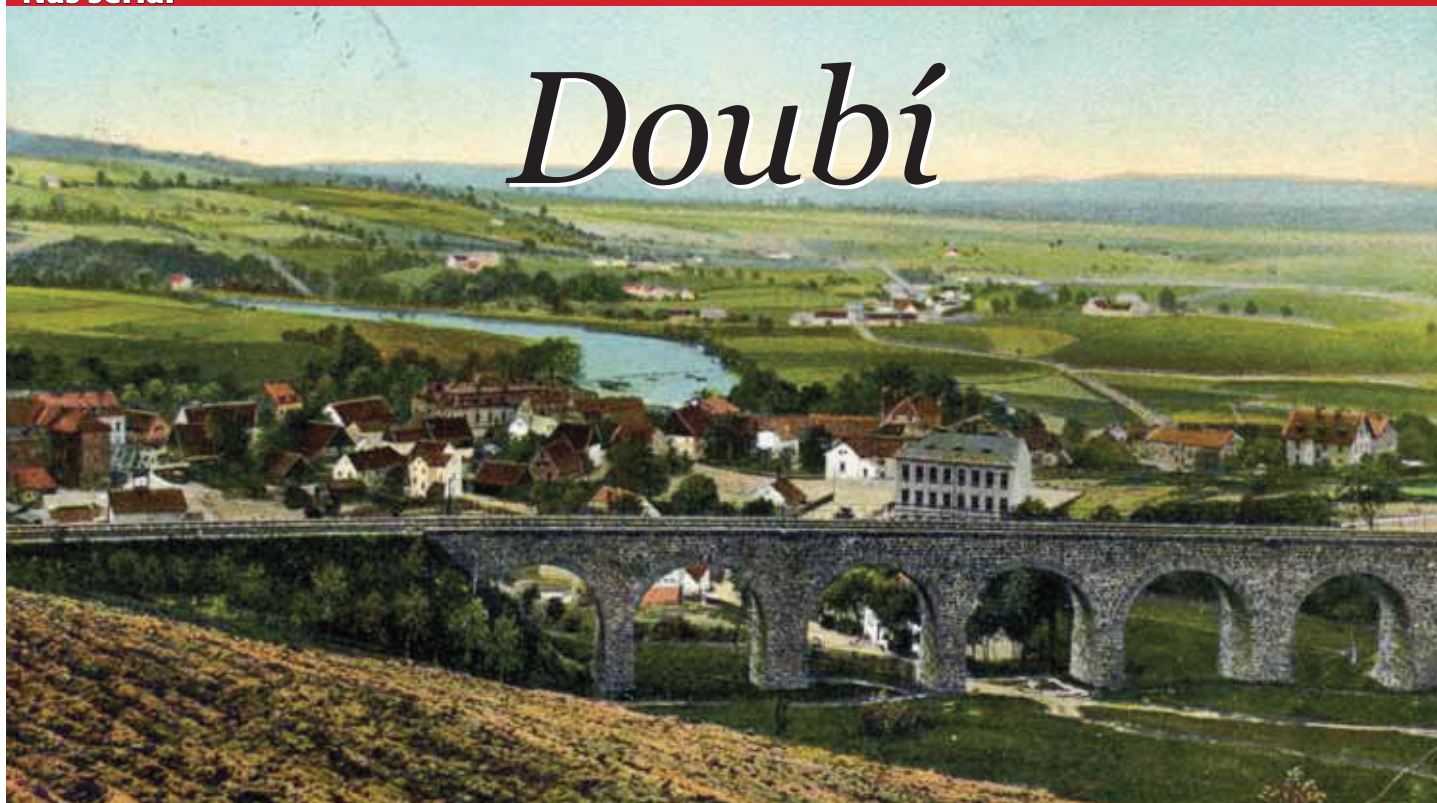

Doubí

Nejvíce zelená městská část Doubí kolem roku 1923

Městská část Doubí (dříve Aich) se nachází šest kilometrů jihozápadním směrem z centra města. Má rozlohu 426 hektarů, z toho 51,1 % tvoří lesy. Nadmořská výška kolísá mezi 472 a 460 m/m. Nejnižší je na severním okraji podél řeky Ohře. Východní, západní i jižní hranici vytváří Slavkovský les. Díky tomu je Doubí nejvíce zalesněnou částí města. Do jeho katastru patří známá výletní místa Svatý Linhart, Doubská hora (Aberg) na kótě 609 m/m a Svatošské skály. Vedou tudy cyklostezky spojující Karlovy Vary s Loktem a silniční výpadovka na Plzeň.

To, co je pro Prahu starobylý Vyšehrad a bývalé Podskalí, je pro Karlovy Vary lokalita Obora. Je nejstarším územím města i Doubí. Traduje se k ní legenda, podle níž přišel do ticha lesní samoty nad vesničkou Doubí až z daleké Itálie poustevník Linhart. Tížil ho patrně velký hřích, který chtěl v osamění odčinit. Proto přebýval v prosté chýši, odloučen od lidí, a pomáhal nemocným. Uměl léčit bylinami a využíval také minerální vodu. Léčil rovněž domácí zvířata. Zidealizovaná podoba

ba poustevníka podle představy neznámého malíře se zachovala na obraze v kapli. Původní skromná stavba byla do anglické novogotiky přestavěna roku 1838. Obraz ale vznikl až v období před druhou světovou válkou a jeho originál je uložen v karlovarském muzeu. Kopie v kapli pochází z roku 1995. Torzo románského kostela na pahorku nad kaplí připomíná velmi dávno historii místa, kde již před založením lázní žili první osadníci. Kostelík stával na návrší nad osadou Thiergarten (Obora, latinsky Ortus ferarum),

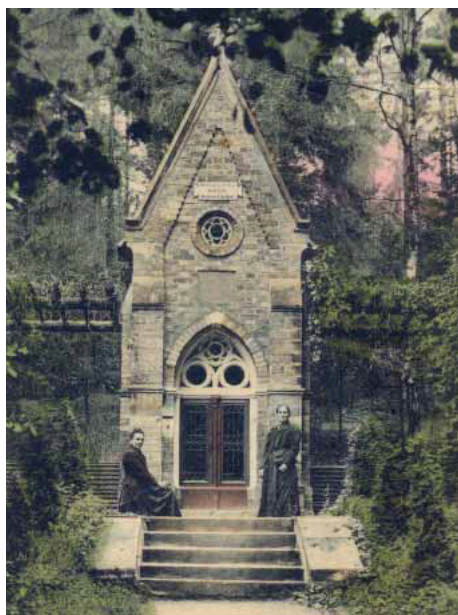
kteřá byla pravděpodobně původně služební vsí v lovecké oboře, patřící ke královskému hradu v Lokti. Kostel daroval podle záznamů ve starodávných listinách roku 1246 český král Václav I. řádu křižovníků s červenou hvězdou. Další zpráva zmiňuje udělení léna, kterým v roce 1325 odměnil Jan Lucemburský svého mana Kojatu z Otnavic. Darovací listina uvádí, že „král daruje Kojatovi i jeho potomkům 16 lánů mezi řekami Teplou a Ohří v místě zvaném Obora, se vším příslušenstvím, s poli obdělávanými i neobdělávanými, lukami, jež tu jsou nebo mohou býti, horami, údolím, lesy, rovinami, křovinami, vodami a stékajícími potoky, pastvinami s lidmi tam usazenými, s jejich právem i veškerými výnosy a užitky, jež tu jsou nebo mohou v budoucnosti býti“. Obdarovaný Kojata si blízko vsi vybudoval své sídlo, dodnes v terénu patrné jako oborské tvrziště (Kellerberg). Zbytky starého tvrziště byly archeologicky zkoumány na přelomu čtyřicátých a padesátých let

Obecní rynek v Doubí v roce 1917

Nejstarší podoba Doubí v 18. století

Kaple u Svatého Linharta kolem roku 1910

20. století poloamatérskými výkopy, bohužel bez zachované dokumentace.

Pravěké osídlení Obory potvrdily až vykopávky

Důkazy o nejstarším osídlení v katastru Doubí přinesl až archeologický průzkum z roku 1989. Tehdy Karlovarské muzeum dvěma sondami ověřilo v pahorku kamenné destrukce a doložilo nalezenou středověkou keramikou existenci šlechtického sídla v období 14. až 16. století. Po polovině 14. století se stává ves Obora s kostelem sv. Linharta rozhodnutím císaře Karla IV. majetkem nově vzniklého města Karlovy Vary. I když drobné osídlení u karlovarského Vřídla je podle nepřímých důkazů výrazně starší (těžbu vřidelního kamene pro stavební účely zde můžeme doložit již v první polovině 13. století), trvalejší osídlení lze přiřknout až teprve rozhodnutí Karla IV., kterého k založení lázní u pramenů vedly pravděpodobně jeho italské zkušenosti. Následkem toho však ztrácí ves Obora postupně svůj význam a společně s kostelem nepřežije 15. století. Čas se podepisuje na staré vsi natolik, že její pozůstatky mezi kostelem a tvr-

Vyhlášená kavárna Fritsch na hlavní ulici v Doubí začátkem 20. století

Zámček na rytině z roku 1880

Celkový pohled na ves Doubí roku 1915

zištěm dnes v terénu sotva dohledáme. Ruiny byly terčem pozornosti badatelů již v 18. století. Roku 1772 si karlovarský lázeňský lékař David Becher povšiml, že při výstavbě kostela byl mimo jiné použit bílý vřidelní kámen. Naposledy v roce 1991 zde byl při archeologickém průzkumu presbytáře kostela skutečně pozoruhodný nález. V prostoru rozbitého hlavního oltáře, částečně pod jeho sutí, byl nalezen hrob mladé ženy. Kostra byla uložena na levém boku, ve skrčené poloze, bez orientace. Ruce i nohy byly v poloze, která napovídala svázání. Hrob byl podle nálezo- vých okolností datován do přelomu 16. a 17. století. Bezpochyby tu archeologové narazili

na stopy dávného násilí po zániku kostela, snad z doby, kdy nebylo v kraji příliš bezpečno. V roce 1992 bylo odkryto dalších několik desítek kostrových pohřbů a potvrzen středověký hřbitov. Jednotlivé pohřby ležely místy ve čtyřech až pěti vrstvách nad sebou a často se vzájemně porušovaly, svědčilo to o dlouhodobém pohřbívání a pravděpodobně i o nedostatku místa. Hroby byly prosté, bez milodarů, s nálezy spíše druhotnými, proto i hůře datovatelné. S pohřbíváním souvisel i nález přístavby k jižní zdi presbytáře (nejspíše márnice). Z nálezů, které byly u Sv. Linharta skutečně, stojí rozhodně za zmínku i několik desítek mincí, mezi nimi i některé

zajímavé české brakteátové halíře ze 14. století, z kosti vyřezávaná miniatura sv. Kateřiny a torzo Krista. V letech 1998–1999 byly zbytky kostela sv. Linharta péčí města Karlovy Vary konzervovány a místo pietně upraveno tak, aby stav památky odpovídal jejímu významu v historii Karlových Varů. Dalšího zviditelnění se památce dostalo v srpnu roku 2007 úpravou lesního porostu a rekonstrukcí neogotické kaple, připomínající památku poustevníka sv. Linharta.

Ze zaniklé vsi se stalo poutní místo

Ještě dlouho po zániku obce Obora využívali zdejší pozemky a zejména louky karlovarští měšťané. Později kvůli rozšíření vycházkových tras a zřizování výletních míst v okolí lázní vykoupilo město všechny pozemky v okolí Obory (Linhartu) a nechalo je znovu zalesnit. Tehdy zde vznikla boží muka a starší barokní kaplička u frekventované

Rozhledna Aberg z roku 1862

cesty do Horního Slavkova, kterou dala přestavět lady Wiliam Russellová. Další úpravy zaplatil její syn lord Amptill v roce 1884. V první polovině 14. století v údolí na skále nad řekou Ohří vyrostl hrad. První zmínka o něm pochází z roku 1369, kdy Doubí patřilo mezi královská léna hradu v Lokti a kdy zde působil loketský man rytíř Frencl z Dubu. V období husitských válek zde pobývali loupeživí rytíři. V roce 1447 byl hrad dobyt, v 16. století přestavěn na renesanční zámek a v 17. století doplněn o park s vyhlídkovou terasou. Za majitelů panství Julia Jindřicha a Josefiny Eleonory Mulcové z Valdova, rozené hraběnky Metternichové, dostal zámek v letech 1739 až 1756 barokní podobu a do půlkruhové bašty vnější parkánové zdi byla vestavěna kaple. Ta byla roku 1865 upravena pro změnu v novorománském slohu. Podle projektu architekta Františka Madera byl v letech 1868–1885 na severní straně nádvoří vybudován salon ve stylu maurské architektury a vystavěna neorenesanční budova. V roce 1945 bylo na zámku nejprve velitelství Rudé armády a pak seřadiště německých starousedlíků čekajících na odsun. Padesátá léta změnila zámek na chátrající sklady zeleniny. Mezi lety 1945 a 1999 se zde vystřídalo 15 majitelů a správců. Devastace skončila teprve rokem 2000, kdy zámek koupil a zrekonstruoval do dnešní podoby nový majitel Karel Holoubek. Veřejnosti byl areál znovu otevřen v červnu 2002 jako stylový zámecký restaurant s vinárnou, kaplí a kanceláři firmy.

Tradice Doubí zanikly

Zámek je současně jediná dochovaná památka bohatého doubského života v minulých stoletích. Většina tradic vzala za své. V Doubí zanikly mnohé výroby jako cihelna, mlýn, pila, ovčín, továrna na kameninu, prosperující v letech 1806 až 1830. Známý byl rovněž zdejší pivovar, vyrábějící od roku 1654 do jara 1945. Doubí mělo i povrchový uhelný důl Antonín (1820–1858), pozdější

Svatý Linhart se stal vyhlášeným výletním místem

Vilém (od roku 1890) nebo také vinopalnu. Jednou z největších tradic Doubí byla výroba porcelánu. Datuje se mezi roky 1849–1945. Zdejší porcelánku založil Johann Möhling. Byl keramik a dělal sádrové formy. Vyučil se v Horním Slavkově. Vyráběl hotelový porcelán a své výrobky označoval A, Aich, AM. Dvakrát v historii bylo Doubí samostatnou obcí a třikrát připadlo pod správu Karlových Varů. Od roku 1930 bylo samostatnou obcí, od roku 1939 pod správou Karlových Varů. V letech 1950 až 1974 opět samostatná obec až od roku 1974 definitivně jako součást města Karlovy Vary. Počet obyvatel se měnil jen pomalu. V roce 1846 mělo Doubí 71 domů, v nichž žilo 485 obyvatel. Za sto let se počet domů ztrojnásobil a po roce 1930 mělo Doubí dva a půl tisíce obyvatel. Za dalších 50 let se počet domů zvýšil na 253 objektů. V současné době žije v této městské části 2 098 obyvatel (stav 2007) a počet domů se díky výstavbě směrem na Svatošské skály rozšířil na 460.

První prezident T. G. Masaryk na Linhartu

Doubí zažilo osm století zajímavé historie

Na Linhart cválal „tatíček“ Masaryk

Doubí v minulosti nejvíce sloužely a sluší dosud jedinečné přírodní lokality. Výletní místa Svatý Linhart, Svatošské skály nebo Doubská vyhlídka jsou na všech mapách a v každém turistickém průvodci. 150letou tradici má třeba výletní kavárna Svatý Linhart. Na pstruha, štrúdl i skvělou kávu sem přijel koňmo i autem osmkrát prezident T.G. Masaryk, pěšky Karel Čapek, na smaženém kuřátku si zde v roce 1946 pochutnal Frank Sinatra. Podobně vyhlášené jsou Svatošské skály. Právě v nich začal Vilém Mrštík psát svou Pohádku máje, rád sem jezdil kočárem z Lokte po boku Ulriky básník Goethe. Všem Svatošské skály, zasazené do kaňonu vysokého až 50 metrů, učarovaly. Národní přírodní památkou byly vyhlášeny už v roce 1933 kvůli bizarním osmi útvarům, připomínajícím podle báje zkamenělý svatební průvod. Žulové kvádry ve směru od visuté lávky se jmenují Svatoš, Nevěsta s Ženichem, Páter, Svědkové, Muzikanti, Tchán, Tchyně a Zámek. Učí se na ně lézt žáci zdejší horolezecké školy. Naopak jako cíl výletů skončil nejvyšší kopec nad Doubím, Doubská hora. První dřevěný vyhlídkový altán tu stál už roku 1845. Vydržel jen tři roky, než ho vystřídala trámová věž. Ta za deset let podlehl požáru spolu s okolními lesy. Proto v roce 1862 rozhodla městská rada o postavení kamenné věže. V roce 1878 k ní přibyla ještě kavárna. V devadesátých letech 19. století se ukázalo, že

věž nemá statiku, a musela být pro veřejnost uzavřena. V roce 1904 rozhodl městský stavební odbor o jejím zbourání. Do roka stála další, současná 22 metrů vysoká kamenná věž. Byla postavena podle návrhu architekta Ludwiga Schafflera. V roce 1948 ji pojmenovali Gottwaldova vyhlídka. V 60. letech zde bylo rekreační středisko Severočeských chemických závodů Lovosice, v roce 1995 prošel objekt rekonstrukcí a vrátil se mu původní název hotel Aberg. Od roku 2006 je pro veřejnost nepřístupný.

Doubí proslavila také SOS vesnička

Ve výčtu sedm století dlouhé historie Doubí nelze nezmínit jednu novodobou tradici. Od roku 1969 je Doubí místem první SOS dětské vesničky. Ve dvanácti pěstounských domech už našly nový domov desítky dětí. V roce 2005 došly na provoz peníze, ale po dvou letech útlumu přicházejí od ledna roku 2007 znovu do vesničky děti. Dnes jich žije v sedmi rodinách celkem 23. Doubí se stalo rozvojovým územím města. Od roku 1980 přibýlo 12 nových ulic (Horní alej, Šípková, Keřová, Myslivecká, Skalní, Svatošská, Šeříková), jejichž název jen potvrzuje domicil nejvíce zalesněné a kvetoucí městské části Karlových Varů.

Autoři: Jaroslav Fikar, Jiří Klsák.

Fotografie z archivu Františka Webera a Antonína Foglara

Zlatá éra porcelánky, kdy patřila firmě Ludwig Engel a Sohn

Původní Doubský most přes Ohři postavený v letech 1898–1899

Svatošské skály